

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-118>

**COMMUNICATIVE STRATEGIES FOR CONSTRUCTING THE
CONCEPT *UNITY* IN POLITICAL DISCOURSE (BASED ON THE
NEW YEAR'S ADDRESSES OF V. ZELENSKY AND O. SCHOLZ)**

**КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ КОНСТРУЮВАННЯ
КОНЦЕПТУ *ЄДНІСТЬ* У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ
(НА ПРИКЛАДІ НОВОРІЧНИХ ПРОМОВ В. ЗЕЛЕНСЬКОГО
Й О. ШОЛЬЦА)**

Milo A. V.

*PhD in Philology,
Associate Professor at the Department
of Applied Linguistics
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Мільо А. В.

*PhD з філології,
доцентка кафедри прикладної
лінгвістики
Ужгородський національний
університет
м. Ужгород, Україна*

Сучасний світ переживає період інтенсивних трансформацій, що супроводжуються значною поляризацією політичних, економічних і культурних систем. У цьому контексті роль політичного дискурсу набуває дієвого потенціалу, оскільки він впливає на формування громадської думки, визначає міжнародні пріоритети та консолідує нації в умовах кризи. Особливе значення у цьому відіграє розбудова стратегічних комунікацій як важливого інструменту політичного дискурсу. Вони спрямовані на створення позитивного іміджу держави, формування довіри до влади та мобілізацію громадян для спільних дій. Метою стратегічних комунікацій є «формування об'єднавчої державної політики, спрямованої на побудову комунікації з громадянським суспільством, консолідацію українського народу, а також узгодження національних інтересів України з інтересами країн-партнерок задля побудови спільного безпекового простору» [1, с. 445].

Одним із найбільш символічних і впливових аспектів політичного дискурсу є жанр новорічних промов очільників держав, у яких актуалізуються не лише підсумки досягнень року, що минає, а й окреслюються ключові виклики та формування стратегічних орієнтирів на майбутнє. У цьому контексті промови Президента України Володимира Зеленського [2] та Федерального Канцлера Німеччини

Олафа Шольца [4], виголошені на межі 2024-2025 років, є яскравим прикладом впровадження стратегічних комунікацій задля просунення як внутрішніх, так і міжнародних цілей. «Політичні промови лідерів держав стають потужним стимулом для розгортання важливих для суспільства наративів, які сприяють утвердженню того чи іншого вектору політичного розвитку суспільства» [3, с. 23]. Проголошені у переломні часи розвитку суспільства змістовні промови політичних лідерів держав мають бути «ефективним інструментом реалізації владного впливу на цільову аудиторію, засобом формування суспільної думки, засобом створення настрою у соціумі. Політичний лідер виконує таким чином роль авторитетного комунікатора, який впорядковує, структурує картину світу людини і таким чином здійснює протидію комунікативним війнам та хаотизації свідомості людей» [3, с. 24].

Конструювання концепту *ЄДНІСТЬ* у новорічних промовах політиків України та Німеччини реалізується шляхом впровадження лінгвокультурно обумовлених дискурсивних маркерів. Так, комунікативні стратегії у промові В. Зеленського представлені такими наративами і меседжами:

1) наратив *«Єдність та солідарність нації перед викликами»* демонструє, що український народ об'єднаний навколо спільної мети – захисту своєї землі та свободи: *«Жодні крилаті ракети не здолають народ, у якого є крила»*, *«Коли зло несе смерть, наша відповідь – живий ланцюг. Такий вигляд має сила українців. І ту нашу єдність було помітно з космосу»*, *«Пліч-о-пліч зі мною ви – мільйони українців. Сильні. Вільні. Прекрасні. Незалежні»*. Таким чином, *ЄДНІСТЬ* позиціонується як засіб у боротьбі за незалежність і здобуття справедливого миру;

2) наратив *«Справедливий мир»* актуалізує позицію української держави щодо встановлення справедливості, захищаючись та надаючи гідну відповідь: *«Україна, яка здатна досягти справедливого миру, маючи щит і меч»*, *«Той, хто сіяв лихо на нашій землі, отримав його на своїй. На Куриціні та в інших місцях, куди цьогоріч прилітала наша відповідь, наша справедливість»*, *«Україна знову будує своє. Усе це – наші ракети. Усе це – наші дрони. Українські. І все це – наші аргументи, аргументи для справедливого миру»*, *«Мир не може настати за принципом “почнімо з чистого аркуша”»*;

3) наратив *«Мир можливий лише через силу й єдність»* ґрунтується на концептах *СВОБОДА*, *ВОЛЯ*, *СТІЙКІСТЬ*, *ГІДНІСТЬ* і *НЕЗАЛЕЖНІСТЬ*, що позиціонуються як патерни української ідентичності: *«Захищаючи свій народ, свої кольори, свою*

незалежність», «Я звертаюся сьогодні до всіх, хто цінує Україну, береже свою державу, каже з любов'ю про неї: «Моя». Я дякую вам за 2024-й. Нашим людям, що проходять усі труднощі з гідністю. Людям, для яких бути громадянами України – гордість», «Всі ми – люди й зберегли в собі світло. І воно допомагало нам вистояти ці понад тисячу днів. Бути сміливими, коли це так потрібно. Бути сильними, коли це так важливо», «Байдуже, наскільки противник більший за тебе, важливо, наскільки більша твоя воля»;

4) наратив **«Міжнародна солідарність»** демонструє важливість підтримки союзників у боротьбі з агресором: **«Із перших хвилин цієї війни Америка була з Україною. Європейський Союз підтримує нашу економіку», «Я дякую всім американцям за те, що ці слова доводилися справами. Я не маю сумніву, що новий американський Президент хоче й зможе принести мир та покласти край путінській агресії».**

У промові О. Шольца соціальна єдність і співпраця є запорукою подолання внутрішніх викликів:

1) наратив **«Національна єдність як основа сили Німеччини»** підтверджується меседжами: **«Kraft entsteht aus Zusammenhalt» (Сила народжується з єдності), «Wir sind ein Land, das zusammenhält. Auch das ist in den vergangenen Tagen in Magdeburg eindrucksvoll zu spüren gewesen» (Ми – країна, яка тримається разом. І це було вражаюче відчуття останніми днями у Магдебурзі).** Таким чином, **ЄДНІСТЬ** визначає здатність гуртуватися задля подолання економічних і соціальних труднощів, наслідків трагедії у Магдебурзі;

2) наратив **«Відповідальність перед демократією»** транслює важливість активної участі у виборах як демократичного процесу: **«Aber nicht, wer am lautesten schreit, bestimmt darüber, wie es in Deutschland weitergeht. Sondern die ganz große Mehrheit der Vernünftigen und Anständigen. Das gilt auch bei der anstehenden Bundestagswahl am 23. Februar» (Майбутнє Німеччини визначає не той, хто голосніше кричить, а велика більшість розумних і порядних людей. Це стосується і майбутніх виборів до Бундестагу 23 лютого);**

3) наратив **«Поширення неправдивої інформації шкодить єдності суспільства»** актуалізує небезпеку поширення фейкових новин і впливу соціальних медіа на суспільство: **«Darüber entscheiden nicht die Inhaber sozialer Medien» (Це вирішують не власники соціальних мереж), «Nicht wenige der Gerüchte und Mutmaßungen aber haben sich inzwischen als unwahr herausgestellt. Sowas spaltet und schwächt uns. Sowas tut unserem Land nicht gut» (Чимало чуток і припущень виявилися неправдивими. Подібне розколює і послаблює нас. Подібне не приносить користі нашій країні);**

4) наратив «Єдність здатна долати найскладніші виклики, навіть історичні» демонструє досвід об'єднання Німеччини як приклад перемоги єдності над розколом й актуалізує історичну пам'ять: «*Alle großen Erfolge beginnen mit Zusammenhalt*» (Усі великі досягнення починаються з єдності), «*Wenn also ein Land die Erfahrung gemacht hat, dass Zusammenhalt die Dinge zum Besseren verändern, dass Zusammenhalt sogar Mauern zum Einsturz bringen kann, dann sind wir das. Wir hier in Deutschland!*» (Якщо якась країна й мала досвід того, що єдність може змінити речі на краще, що єдність може навіть зруйнувати стіни, то це – ми. Ми – тут, в Німеччині!).

Комунікативні стратегії політичних лідерів України і Німеччини окреслюють дві ключові проблеми сучасності: боротьбу демократичних країн проти авторитарних викликів та необхідність зміцнення внутрішньої єдності і згуртованості перед загрозами поляризації. В. Зеленський зосереджується на єдності нації в умовах військової агресії, тоді як О. Шольц акцентує на соціальній згуртованості та захисті демократичних цінностей. Меседжі Президента України сфокусовані на стійкості українського народу перед зовнішніми викликами, тоді як Федеральний канцлер Німеччини закликає до внутрішньої стабільності та протидії розколу через дезінформацію. Ці промови моделюють процес становлення нового світового порядку, де демократія і свобода стають вирішальними цінностями, а питання єдності, протидії інформаційним загрозам і глобальній солідарності стають основою для подолання криз та формування стійкого суспільства.

Література:

1. Гребенюк А. Місце стратегічних комунікацій в умовах сучасності: погляд крізь призму мовознавства. *Стратегічні комунікації в умовах війни : погляд від волонтера до науковця : монографія* / за ред. Л. Компанцевої. Київ : 7БЦ, 2024. С. 432–448. URL: https://nasbu.edu.ua/uploads/p_157_52975182.pdf.
2. Новорічне привітання Президента України Володимира Зеленського (31 грудня 2024 року). URL: <https://www.president.gov.ua/news/novorichne-privitannya-prezidenta-ukrainini-volodimira-zelens-95297>.
3. Снитко О. Сугестивний потенціал політичних промов лідерів держав. *Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика*. 2021. Вип. 42. С. 8–27. URL: <https://apultp.knu.ua/index.php/APULTP/article/view/96>.
4. Neujahrsansprache des Bundeskanzlers zum Jahreswechsel 2024/25. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/mediathek/videos/neujahrsansprache-2025-kanzler-2328838>.